

Poszt- apokaliptikus start

Töredékes körkép a 2019/2020-as tanévben diplomázó művészekről

TAYLER PATRICK

A diplomaszerezés utáni évek motívumleltárát a számárlétra, az alternatív pénzkeresési stratégiák és a művészeti közeg megragadhatatlan felhőjének feltérképezése határozza meg. Az egyetemi műtermekben zajló jelentéktelen csetepatékat felváltja a szakmai irigykedés, a stratégiai hálózatépítés és a burkolt, de kannibalisztikus appropriálás. Az évfolyamok kötelékei feloldódnak, a túlélők a diploma utáni helyzetet egyénileg vagy kollektíven próbálják átvészelni. A művészeti közeg egészének átformálására és fellendítésére vonatkozóan persze mindenkinek van valamilyen utópikus elképzelése: múzeumpedagógiai expanzió,

kiterjedtebb állami támogatás, aktivizált és érdekeltté tett privát szektor, emelkedő „nyugati” áruk vs. vásárlóbarát árpozicionálás, önállósulás, kivonulás, felzárkózás, bekapcsolódás stb. A művészek közül aztán sokan feladják a csörtetést: örök pályakezdők maradnak, vagy angolosan távoznak az ingoványos terepről. Mégis, az alkotói motiváltság képes addig rejtett erőforrásokat mozgósítva utat törni magának a maradék idő hajszáltrepedéseiben. A diplomázók sorsának kibontakozására mindenesetre érdemes odafigyelni, hiszen az egyéni pályagörbék alakulása mellett láthatóvá válik a körülölelő közeg befogadóképességének és felkészültségének mértéke is.

A diplomamunkáktól a szociális dilemmáig

A művészeti diplomamunkák kapcsán számos metaforával találkozhattunk már – például az Új Művészet lapjain is –, melyek jelzik a művészeti színtér időszakos hangsúlyeltolódásait: „aktuális láttelel”,¹ „jogosítvány leendő munkákhoz”,² „a bezártság vége”,³ „egy kellemes séta az Epreskertben”,⁴ „magasra tett lécz”,⁵ „első bevetés”,⁶ „rajtvonal”⁷ stb. Ha időrendben nézzük, a sportmetaforákat a művészlétre reflektáló problémaelemzés időszakába követi. Muladi Brigitta 2017-ben a „posztdiplomás depresszió”⁸ kifejezést használta, Ács Bálint pedig 2018-ban egzisztenciális válságként elemezte a pályakezdés összetett témakörét, részben Don Tamás 2016-os, *A fiatal, pályakezdő képzőművészek integrációs lehetőségei a magyarországi kortárs képzőművészeti intézményrendszerben* című szakdolgozatának kutatási eredményeire támaszkodva.⁹ Az évről évre megjelölő, diplomamunkákat áttekintő írások több esetben rávilágítanak arra is, hogy a fiatal művészek egyfajta intelligens kontrasztanyagként kimutatják a művészeti színtér potenciális betegségeit is.

A feltételek, melyek a pályakezdést meghatározzák, folyamatosan változnak. A sikerjelzőként funkcionáló Kogart-díj, az Essl Art Award CEE, az Aviva-díj, a Strabag magyar festészeti díja vagy a Henkel Art Award többnyire egy letűnt világ rekvizitumaiként csillognak elő az előző fiatal

generáció önéletrajzaiból. A pályakezdőket támogató kezdeményezések a problémát sok esetben a művészek önmenedzselésben való jártasságának hiányában látják. Ugyanakkor a válsághelyzetek által feszélyezett világban a fiatal tehetségek támogatása igencsak rizikós, sokkal biztosabb a már kanonizált alkotók munkáiba befektetni. Ebben az önmagát gerjesztő folyamatban hamar kiismerhetjük a főszereplők tipikus, sokszor unásig ismételt húzásait. Többek között emiatt is marad láthatatlan számos olyan képzőművészeti irányultság, ami az egész közeget képes lenne előbbé és ellentmondásosabbá tenni.

Az Új Művészet évtizedes hagyományaihoz híven, jelen cikk célja bemutatni a frissen végzett művészek diplomamunkáit és ezzel együtt felvázolni néhány általános tendenciát. Idén azonban rendhagyó tanévet zártunk. A felsőoktatási intézményeknek a jól ismert okok miatt el kellett vetnie az oktatás megszokott forgatókönyvét. Az online diplomavédések és -kiállítások esetében a részben újonnan felhúzott virtuális infrastruktúra teherbíróképessége is vizsgázott. Néhány egyetem viszont a félév meghosszabbítása, az események elhalasztása mellett döntött, hogy diákjaiknak megadhasssák a lehető legjobb feltételeket a munkához. Ebből kifolyólag a következő írások szükségszerűen töredékesek.

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem

A MOME tudományos-fantasztikus aurájú, online kiállításának virtuális emeletein kerültek bemutatásra a frissen végzett alkalmazott művészek munkái. Az ambient soundtracktől bűgő pszeudofolyosókon viszonyítási pontokként jelentek meg a digitális fényt árasztó művek. A 121 mestermunka egy jelenkor kihívásaival szembesülő, komfortzónájából kimozdított generáció képét vázolja fel. A média design szak videós tárlatvezetésén Erhardt Miklós kifejtette, hogy az utóbbi időben egyre meghatározóbb a külvilág történéseire való reflektálás tendenciája.¹⁰ A virushelyzet által okozott identitáskriszís, a mesterséges intelligencia használatából fakadó etikai dilemmák, a társadalom kihívásaira érzékeny, tudatos tervezés igénye, a különböző disztópiák végiggondolása és a személyes múlt feltárása csupán néhány olyan felvetés, melyek alapján összekapcsolható számos idej mestermunka. Ezek az összefüggések az egyetemet szinte kutatócsoportként láttatják, ahol az egyéni megközelítések biztosítják az adott téma mélyreható feldolgozását.

Az intézmény több mint egy évtizede építi online infrastruktúráját, így talán a legkiforrottabb megoldásokat tudta felmutatni a koronavírus által okozott problémára a művészeti egyetemek mezőnyében. A gamifikáció elveit elsajátító online kiállítás megtekintése mellett átlapozhatjuk a Design, Elméleti, Építészeti és Média Intézetek diplomázóinak mestermunkáit, valamint a szakdolgozatabsztraktok elolvasása által

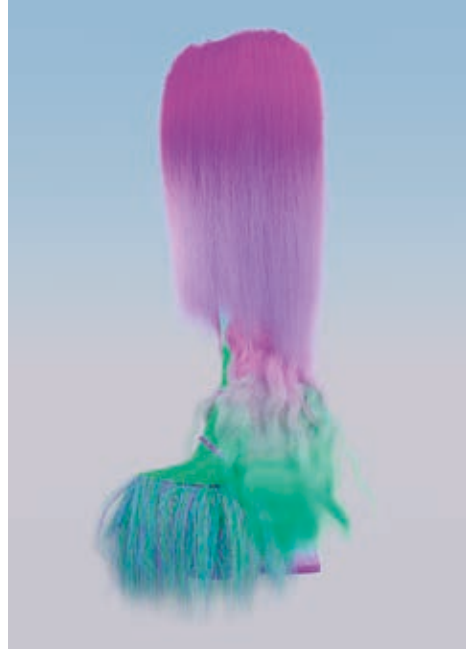
Screenshot **KILI ZSANNA** *Majd nálatok* (2020) című kalandjátékából

az intézményben folyó elméleti tevékenységeket is megismerhetjük. A BA-s hallgatók felületén személyes hangulatú, szándékosan láthatóvá tett képhibáktól hemzsegő portréfilmek jelennek meg, utalva arra a sajátos adatvesztésre, ami a digitális szférába történő átmentés közben keletkezett, illetve arra az otthoni közegre, aminek ebben a szemeszterben a felsőoktatás helyszínévé kellett válnia. A következőkben – az MA-s diplomázók munkái közül válogatva – egy-egy központibb tendenciát fogok kiemelni.

Fotó: Varga Máté

A Tsugi kutatóközpont brutalista belső terének részlete
Screenshot **VARGA MÁTÉ** *Poly-Gone* című játékötletének demójából, 2020

A művész jóvoltából

„A 3D-cipőterv a dragqueenek parókáiból
inspirálódott.” **EIFERT KATA NÓRA:** *We're all
born naked, and the rest is DRAG*, 2020

áthatják a virtuális terek hűvös idegensége, a vaporwave melankólia és a kulturális múltra emlékeztető ikonográfiai elemek. Duplecz Dániel (tervezőgrafika) mestermunkájának az *Adatbomlás* címet adta. A digitális tipográfiai elemek mint az információ fizikai hordozói a természet törvényei alapján vesztek el integritásukat. A mikroszkopikus közelnézet mellett planetáris léptékű felvetésekkel

A művész jóvoltából

„A Tudat egy interaktív teszt, melynek lényege az emberi mivoltunk validálása, és annak bizonyítása, hogy jobbak vagyunk a mesterséges intelligenciánál.” Screenshot **SZATMÁRI BENDÉGÚZ BENCE** *Tudat* című programjából, 2020

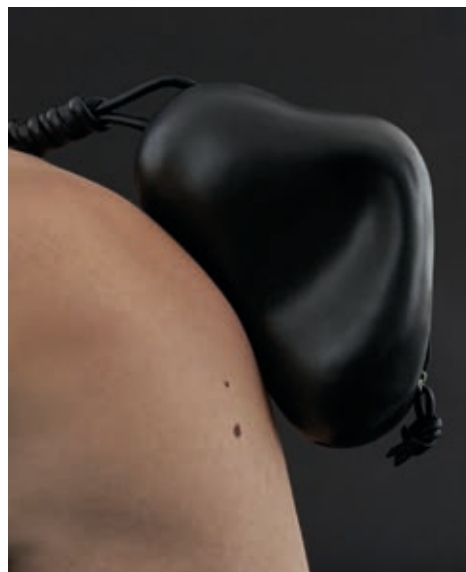
➤ **Technológiai utópiák**

Varga Máté (média design) *Poly-Gone* című játékötletének demójában egy testtől független tudat mozgásterét járhatjuk be a poszthumán elképzelések szerint. A terv újszerűen vizsgálja a VR fantazmagórikus perspektíváit. Szatmári Bendegúz Bence (média design) *Tudat* névre keresztelt, Turing-tesztből inspirálódó, interaktív programjában az emberi és gépi intelligencia közti különbség elemzésére helyezi a hangsúlyt. Mindkét diplomamunkát

A művész jóvoltából

„Mesterséges adatlebontó organizmus a digitális szennyezettség ellen. Az adathalmazás problematikájára reagáló, kommunikációs célú vizuális rendszer.” **DUBLECZ DÁNIEL:** *Adatbomlás*, 2020

A művész jóvoltából

VINCZE BORBÁLA: *Biomorf – Konceptuális
öltözékkiegészítő tárgycsoport*, 2020

is találkozhatunk: Shakaki Adham (építőművész) mestermunkájában a SpaceX bolygón kívüli tevékenységét gondolta tovább egy Marson létesített élőhely sokoldalú megtervezésével.

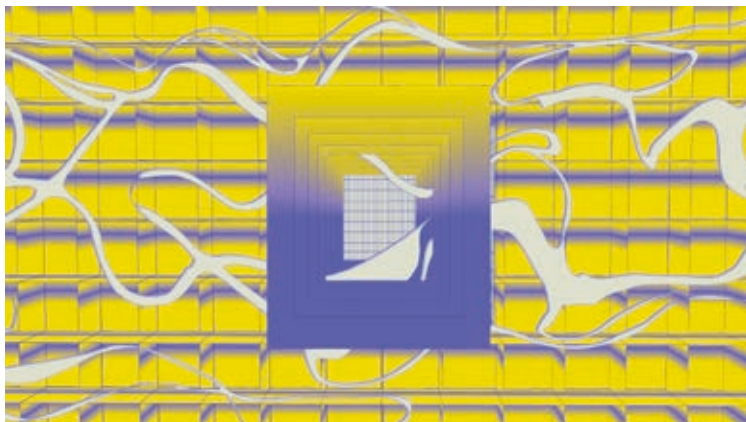
➤ **Folyamatos múlt**

Rédling Hanna (fotográfia) *Color TV, Queen Beds, Exotik Dreams* című sorozatában a rendszerváltás időszakában nyílt magyar panziók antistílusát emeli ki. Rédling az izléstelenség esztétizálásán keresztül szembesíti a nézőt a nyugati világ vizualitásával

A művész jóvoltából

„A szoba és tárgyai, az aktuális idő, cselekvések, egy dalcím és egy dalszöveg találkozása a listában.” **TÓTH BOLDIZSÁR** *Tartalom* pp. 1–178 (2020) című kötetének 126–127. oldala

A művész jóvoltából

M. TÓTH ANNA: *Karantén*, 2020, animáció

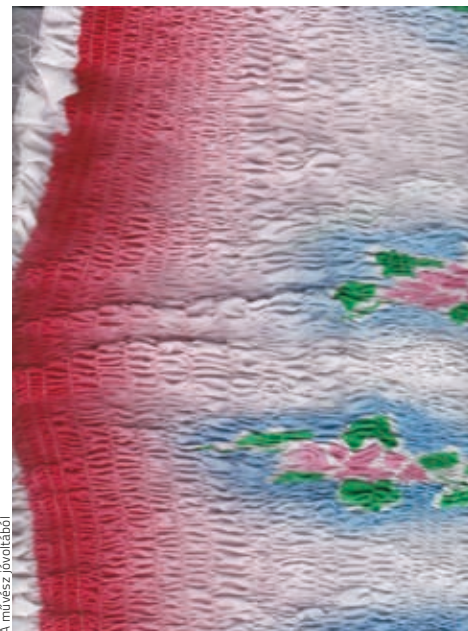
Budapest című akcióival. Szatmári azonban nem a szombat esti mítoszok ironikus megközelítésével foglalkozik: jelzésszerű beavatkozásaival a figyelmet a köztér észrevétlen átalakulásaira irányítja.

➤ **Autonóm kiegészítők**

Szekeres Ákos (divat- és textiltervezés) steppelt, olykor emberi léptéket öltő táskái vagy Vincze Borbála (divat- és textiltervezés) konceptuális, biomorf öltözékiegészítő tárgyai az autonóm szobrászat és a divat határán billegnek. E munkák az öltözködést és a tárgyakkal való interakció elemi igényét hozzák egymással átfedésbe. Más esztétikai terepen kutat Eifert Kata Nóra (divat- és textiltervezés) és Bajkó Renáta (divat- és textiltervezés). Eifert dragkultúrából inspirálódó cipőit a vizuális tobzódás és a bombasztikus színkombinációk festői asszociációi kontextualizálják. Bajkó saját grafikai nyelvezetét textilbe tolmácsoló kísérleti kollekciójának kiindulópontját pedig a digitális és hagyományos technikák ötvözése adja.

➤ **Személyes szabadulósobák**

Számos idei mestermunkában találhatunk utalást a pandémia privát narratíváira is. M. Tóth Anna (média design) *Karantén* című animációiban térképezte fel közeli ismerőseinek viszonyulását a jelenlegi járványügyi helyzetből fakadó bezártság témaköréhez. Tóth Boldizsár (tervezőgrafika) *Tartalom* pp. 1–178 című kötetében sorolta fel a szobájában fellelhető tárgyakat. A szubjektív leltározás során azokra az átmeneti jelenségekre is kitért, melyek az egyértelmű lajstromozást lehetetlenné teszik, és egybenyitják az internet és a szépirodalom virtuális tereit a tapintható valósággal. A bezártságérzet frusztrációja jelenik meg Kili Zsanna (média design) *Majd nálatok* című point and click mechanizmussal működő kalandjátékában, ahol a fikcióval átitatott budapesti közegben a kilátástalanság adja az alaphangot. E művek furcsa tanulsága, hogy mindenki párhuzamos univerzumokban tölti a mindennapját.

A művész jóvoltából

„Öltözékeimet 100 százalékban újrahasznosított anyagokból kiviteleztem, melyeket air-brush technikával és gumis szállal kialakított ráncolással manipuláltam.” **SCHNEIDER ANNA BORBÁLA:** *Nem úgy van most, mint volt régen*, 2020

A művész jóvoltából

„Mestermunkámban azzal foglalkozom, miként tudunk szembenézni azzal a kulturális örökséggel, amit legszívesebben elfelejtünk.” **RÉDLING HANNA:** *Color TV, Queen Beds, Exotik Dreams*, 2020, digitális fotó

sajátos módon meghonosító múltunkkal. Schneider Anna Borbála (divat- és textiltervezés) *Nem úgy van most, mint volt régen* című diplomaprojektjének forrásául saját nagyanja konyhai tárgyainak formavilágát választotta. A privát múlt élménye által alakított ruhakollekciót az upcycling-fogalom révén a jelenkori diskurzusokba helyezi. Szatmári Huba (tervezőgrafika) *Memento Banalis* című sorozatában fokozatosan megváltozott neutrális helyeknek állít emléktáblákat. E kezdeményezés párhuzamba állítható a *Nem mi voltunk!* Crew 2014-es, *Memento*

A művész jóvoltából

SZEKERES ÁKOS: *Antitáska*, 2020

Magyar Képzőművészeti Egyetem Festő Tanszék

Az ideai festőművész szakos diplomamunkák esetében egymás mellett jelennek meg az installációkban gondolkozó konceptuális művészek, a modernizmus projektjét töretlenül folytató festők, a digitalitás vizualitásával szembesülők csoportja és a szociopolitikai szempontból a részvétel elveit követő alkotók. A festészet médiumának tömegvonzása mintha már nem hatna olyan erővel, mint korábban, inkább a képzőművészet tágabb kategóriájában feloldódó művek kerülnek túlsúlyba. Emellett

meghatározónak tűnik egy fokozódó konceptuális gondolkodás. Az alkotásokról készült digitális reprodukciókat nézve – a valós térben történő kiállítás hiányában – egyfajta fantomfájdalom fogja el az embert. A térbeli installálás festészeti összecsengéseit, melyekért Győri István képzőművész és kiállításrendező felel évről évre, egyelőre nélkülözniünk kell, bár több diplomázótól hallottam egy december környéki kiállítás lehetőségéről.

➤ Teoretikus fordulatok

Kovács Máté Bence munkái esetében – aki már tanulmányai során kiemelkedett intézménykritikai jellegű műveivel – mintha a festészet fenntarthatóságának kérdése kerülne a középpontba, illetve a kortárs geometrikus absztrakció logikájának kifordítása. A pandémia alatt készült műveiben a kép természetének ontológiai elidegenítésén keresztül folytatta azt a kutatómunkát, amiben a művészeti akadémia szimbólumait – a kockát, az aktot és a piszkos műterempadlót – konceptualizálta.

Kenesei Zsófia *Torkom szakadtából* című katartikus videójában kézműves esztétikával hímzett szövegtöredékeket, gyermekkori kézikamerás felvételeket és a szöveget felolvasó művészt mutató részleteket helyez összefüggésbe egy több ponton megszakadó, önreflektív narratíva. A film előrehaladtával fokozatosan megismerjük Kenesei hímzéseinek költészeti dimenzióját és mintáinak történetét. A szépirodalmi igénnyel feldolgozott emlékek egy a valóság súlyos terheit hordozó, komplex képzőművészeti teret hoznak létre, ami által újragondolhatjuk saját határainkat is.

Dicková Alexandra, Fazekas Pálma, Kicsiny Martha és Szekeres Alexandra műveiben a virtualitás kérdése, az installatív vetület és a különböző testértelmezések jelentik a kiindulópontot. Dicková diplomamunkájában összegyűrt szobrászati idézetek testesülnek meg kézbe rejthető méretben. Ezek fényhez és térhez való viszonya adja a szobrászati fókuszú diplomamunka festészeti perspektíváit. Kicsiny *Operatív tekintet* (2020) című videójában megjelenő pszeudotér fő építőelemei a sűrűn összetorlódo, meztelen emberi testek. Az eredetileg is az internetre tervezett, gépelt kommentárral kísért filmben egy enigmatikus figura ténykedését több képernyőn egyidejűleg követhetjük nyomon, azonban rejtve marad előttünk cselekedeteinek értelme. A térmegfigyelő kamerák és a tényeket rögzítő szöveganyag figyelmen kívül hagyja a közeg horrorisztikus látványát.¹¹ Fazekas hangdi dimenziót beemelő installációjában a test motívuma a művész kézfejről vett öntvények formájában jelenik meg: az összekulcsolt tenyerek és egy ehhez kapcsolódó komplex elektronikus rendszer egyfajta rezonátorként a környezet zaját erősítik fel a cage-i felismerésre is reflektálva. Szekeres Alexandra részvétel alapú műalkotásában digitálisan járhatók be a gyász virtuális terei. Az emlékezést tematizáló mű a traumatikus tapasztalatokat egy közösségi szinten alakítható platformmal köti össze.

LÁZÁR KRISTÓF: *Hajótörés-jelenet*, 2020, olaj, vászon, 290×390 cm
A művész által készített 3D-látványterv a diplomakiállításához

SÁNDOR JÁNOS: *Az élet halála*, 2019–2020,
olaj, akril, kollázs, filctoll, vászon, 200×175 cm

A művész jóvoltából

KOVÁCS MÁTÉ BENCE: *When I'm a burger, I want to be washed down with IRNBRU*, 2017, vegyes technika, vászon, egy tálca IRNBRU, változó méretek

Az ember természetéhez fűződő viszonyára is reflektálnak diplomamunkák, melyek a képi ábrázolás hagyományos nyelvezeit szintén kibővítik. Békefi Róbert *Komposztálható emlékmű (Piknik a vízésnél)* című installációja a festészet hagyományos eszközkészletét egy saját fejlesztésű biotechnológiai eljárásra cseréli. A micélium fonalai által beszótt, térbe kiterjeszkedő alkotás a fajok tömeges kihalálását követő változás képzeteire utal, és így a művet

A művész jóvoltából

SZALONTAI MARGIT: *Törekvés az egyensúlyi állapotra*, 2020, akril, vászon, 200×140 cm, fenyőlécek, balsafa, akrilfesték, 210×150 cm

bekapcsolja a jövőről szóló aktuális diskurzusokba. Varga Emese Janka *Kettős ontogenezis* című animációjában – az állatokkal szembeni érzékenységgel összhangban – egy disznó és egy ember embriónális fejlődési szakaszai kerülnek átfedésbe.

► Virális tartalmak

Monory Ráhel *Az aktivista halála* című sorozata felforgató gesztusokkal teli, pengeéles esztétikájú festészeti gyakorlatról tanúskodik. A művek gondolati háttere burjánzó intenzitással hatja át a szövevényes, digitalitással is megfertőzött, felszabdalt kompozíciókat. A művész alkotói gyakorlatában egymás mellett jelenik meg az aktivizmus, a zenei performanszok és a vegyes technikai eljárásokat alkalmazó festészeti tevékenység. Lázár Kristóf *Hajótörés-jelenet* című, monumentális festményén egy stockfotókkal, 3D-torzításokkal és az akadémikus ábrázolás kognitív alapjait leolvasztó vizualitással parafrázálta Géricault híres képét. Lázár a történeti festészet grandiózus léptékét egyesíti az internetes idegösszeomlások térisonnyával. Sándor János kompozícióiban is különböző festői nyelvek szervesülnek. A reneszánsz perspektivikus

A művész jóvoltából

Részlet **KENESEI ZSÓFIA** *Torkom szakadtából* (2020) című videójából

padlóit ugyanúgy felfedezhetjük képeiben, mint a globális cégek áramvonalas totemállatait: Mickey egeret, a Twitter madaras logóját és társait. A sort bővíti Tóth Rudolf festészete is, aki számítógépes játékok tereit hozza átfedésbe az absztrakt festészet eszköztárával.

Németh Dávid a befogadható vizuális ingerek áradatát egy sajátos festészettechnikai szűrőn keresztül fogalmazza újra, az absztrakció és a figurális festészet képszerző elveit dinamizálja, kompozícióiban képi feszültségeket teremtve. Matisz Richárd a tobzódás alternatívájaként a természet letisztult formáira irányítja figyelmét, és észrevételeit leltárszerű kompozíciókban rögzíti. A jegyzetszerűség a léptékváltás által kerül kiemelésre. Kővári *Kamillavirág* univerzumképzetek hívős monumentalitását tükröző festészetében folyamatos ambivalencia tapasztalható a művek absztrakt állításai és a figuratív asszociációk között. A tudományos célú fotográfia formai elemei és a képzelet fortlyogó hallucinációi átfedésbe kerülnek. A táblakép műfajában alkotó friss diplomások ezen képviselői is bizonyítják, hogy a vizualitás játéktérbe bekerülő digitális és analóg tartalmak mindig újszerű perspektívákat vázolnak fel a kortárs festészet számára.

Fotó: Neogrády-Kiss Barnabás, a művész jóvoltából

MONORY RÁHEL: *Az aktivista halála II.*, 2019, akrilfilc, színes ceruza, festékszóró, papír, 150×200 cm

► Folytatható hagyományok

Néhány diplomázó a hagyományos festészet örökzöld toposzait választotta. Ilyen az évről évre felbukkanó portré jelensége is, ami idén Ottinger Viola fényvariációkat is rögzítő önarcképeiben, Koltay Dorottya Szonja szövevényes narratívák szereplőiként feltűnő, akvarell által torzított humanoidjaiban, valamint Vizy Sára *Szondi-teszt* című sorozatában aktualizálódott. Ide vonatkozathatók még Vucurevic Angéla tömegeket

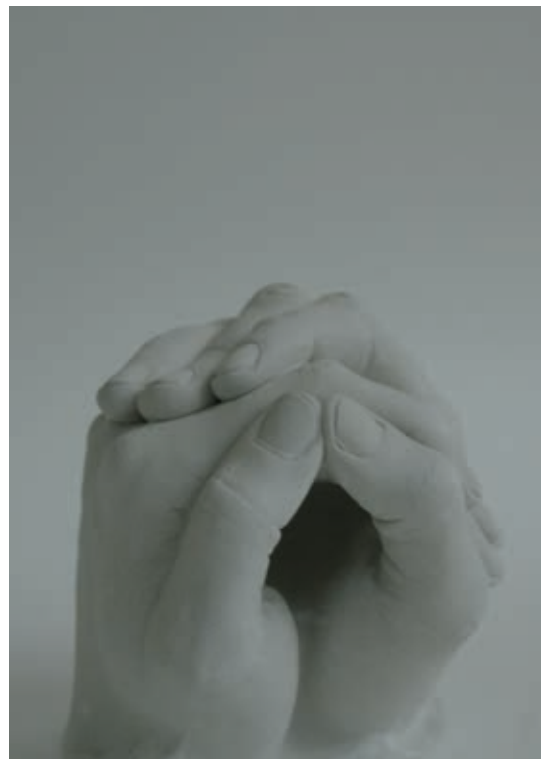

A művész jóvoltából

FERENCZI ZSUZSANNA: *Cím nélkül*, 2020, olaj, vászon, 140×100 cm

ábrázoló, expresszív festményei is, amelyeken az arcvonások egy forrongó absztrakt rendszer elemeiként lépnek működésbe.

A portré mellett idén a táj toposza is hangsúlyosan jelen volt. Debreczeni Fanni diplomamunkájában – a korábbi, élénk színekben izzó facsoportokat ábrázoló vázlatait tágasabb összefüggésbe helyezve – egy erdőszéli pihenő komótos fénnyű képe jelenik meg. A tájkép témája Orcsik Jessica fokozott intenzitású, expresszív munkái esetében, illetve Kis Eszter Bettina gesztusokkal feltérképezett panorámafestményeiben is megjelenik. Ezen alkotók művein keresztül azonban mintha nemcsak a tájra látnánk rá, hanem a fiatal festőművészek stílári kísérletezésére, a festészetet keresztüli öndefiníció kutatómunkájára is.

A művész jóvoltából

FAZEKAS PÁLMA: *My Favorite Things*, 2020, hang, gipsz, technikai berendezés (kábelek, erősítők), változó méretek

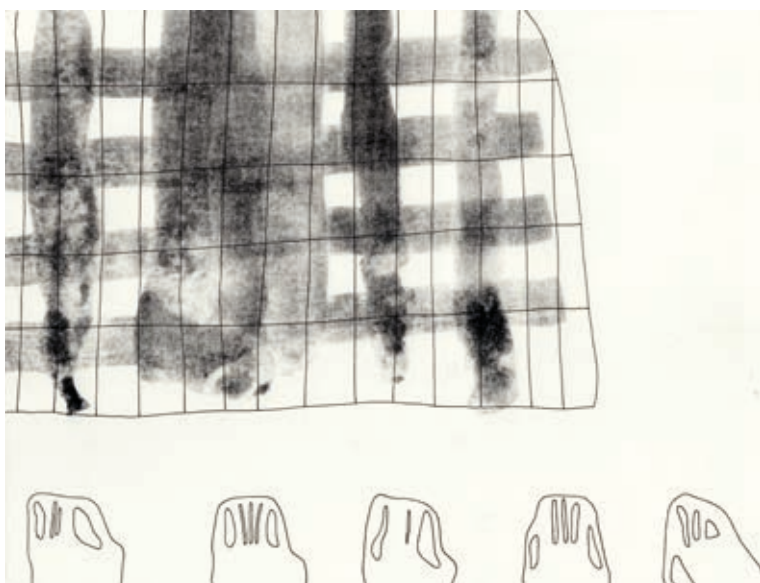
Ferenczi Zsuzsanna ablakkompozíciói a festészet Alberti-féle metaforáját hozzák összhangba a személyes jelen kilátásaival. A képeken finoman feloldott festői szövet biztosítja a művek könnyedségét. Szalontai Margit *Törekvés az egyensúlyi állapotra* című installációja egy ágyat szimbolikusan megjelenítő fakonstrukcióból és egy a fölé emelkedő, a fal síkjához igazított lepedő illuzionisztikus ábrázolásából áll. A konstrukció a lebegés érzetét kelti. Ezekben az individuális lét alapélményére reflektáló alkotói programokban a szubjektivitás fokozott jelentőségre tesz szert.

Magyar Képzőművészeti Egyetem Grafika Tanszék ■ képgrafika szakirány

A képgrafika szakos hallgatók diplomamunkái introspektív, egyéni pályán haladó gondolkodásról tesznek tanúbizonyságot. A műtárgy egyediségének kiemelése a sokszorosíthatósággal szemben azonban mintha összefogná a különböző alkotói irányultságokat. A hagyományos műfajok használatának fokozatos kikopása talán az intermediális gondolkozás általános integrációját jelzi ezen a szakon is.

Fazekas Dániel helyspecifikusan létrehozott művében egy földre kiterített, hófehér papírlap felületét ütköztette az annak környezetében összegyűjtött szeméttel, amivel a képgrafika nemes anyagait és eszközeit a múltó világ matériáira cseréli. Pap Gábor festészet és képgrafika határán oscilláló alkotói gyakorlatában a formázott vászon aszimmetrikus báját az energetikus nyomhagyás vad spontaneitásával kombinálja. Mintha mindkét művész a képgrafika szűken értelmezett definícióját feszegetné, és annak érinthetlenségét robbantaná szét. Szabó Cseke Mózes egy háromméteres fityisszoborral és egy ehhez kapcsolódó, participatív módszerek segítségével létrehozott grafikai sorozattal teszi egyértelművé az ellenállás gesztusát.

Karai Klaudia Judit az *Age of Empires* című számítógépes játékból kiindulva készített murális léptékű fametszetet. *OmniAll* című kompozíciójában – az inspirációul szolgáló játék során egymásra rétegződő idősíkokat felidézve – szocreál lakótömbök kerülnek feudális városközpontok szomszédságába. A digitális kultúrára való reflektálás ellenére Karai diplomamunkája tradicionális grafikai minőségeket idéz meg. Lehoczki Liza diplomamunkája esetében egy trendin berendezett, virtuális lakásban

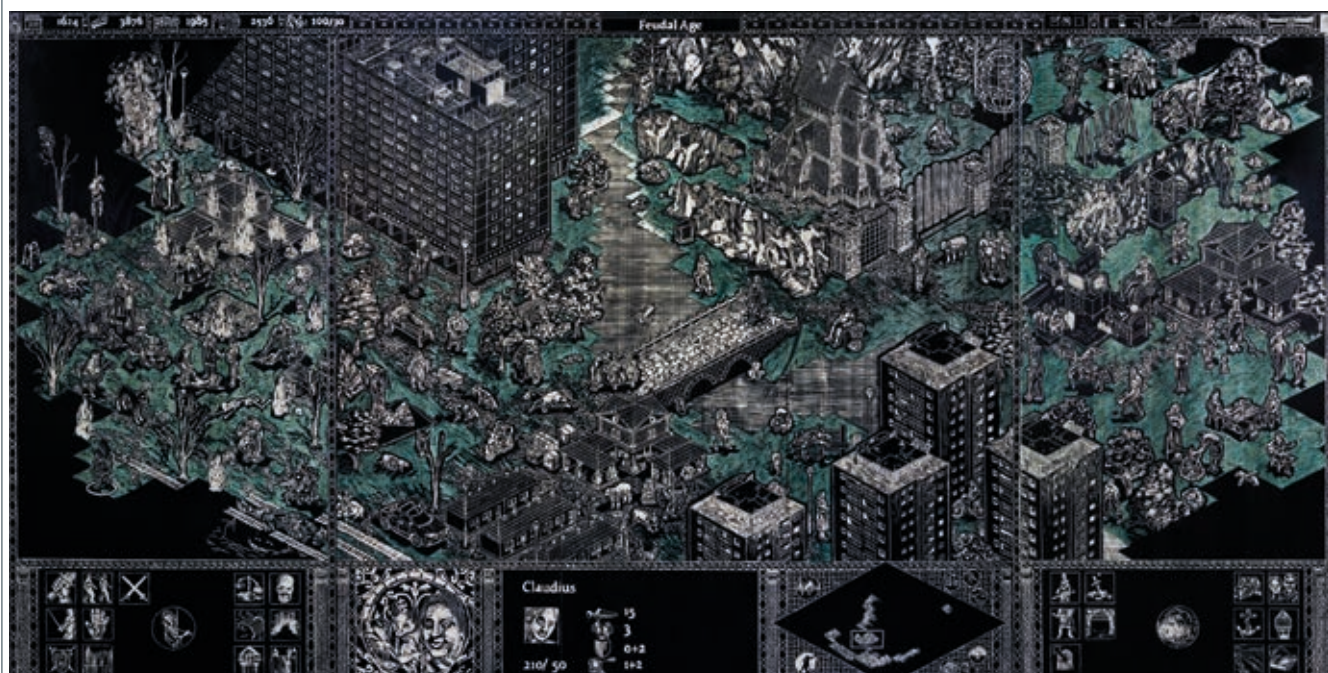

A művész jóvoltából

MARTINECZ MÁRK: *Cím nélkül (Fasori református templom)*, 2019, tűfilc, papír, 25×35 cm

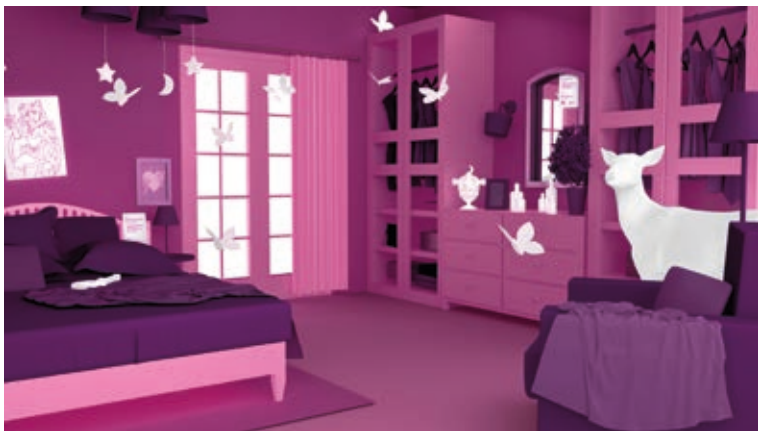
közlekedhetünk, aminek élő bemutatását a művész VR-technológiával kiegészítve képzelel. A pink fényű, szépen berendezett szobákban IKEA címkék, Sailor Moon-csajok és világító őzikék bukkannak fel: a képzeletbeli otthont a rózsaszín évek szellemei kísértik.

A formán keresztüli analízis klasszikus kérdéskörét többek között Tarcsi Ádám vörös kréta rajzai képviselik. Diplomamunkájában matematikai és művészeti megfigyeléseket ötvözve térképezte fel a bálványfa termését. Szintén a valóság és az

A művész jóvoltából

KARAI KLAUDIA JUDIT: *OmniAll*, 2020, fametszet, hársfa panel, 300×150 cm

A művész jóvoltából

LEHOCZKI LIZA: *Örök álom II.*, 2020, digitális grafika

A művész jóvoltából

TARCSI ÁDÁM: *No. 13.*, 2020, papír, vörös kréta, 23×23 cm

A művész jóvoltából

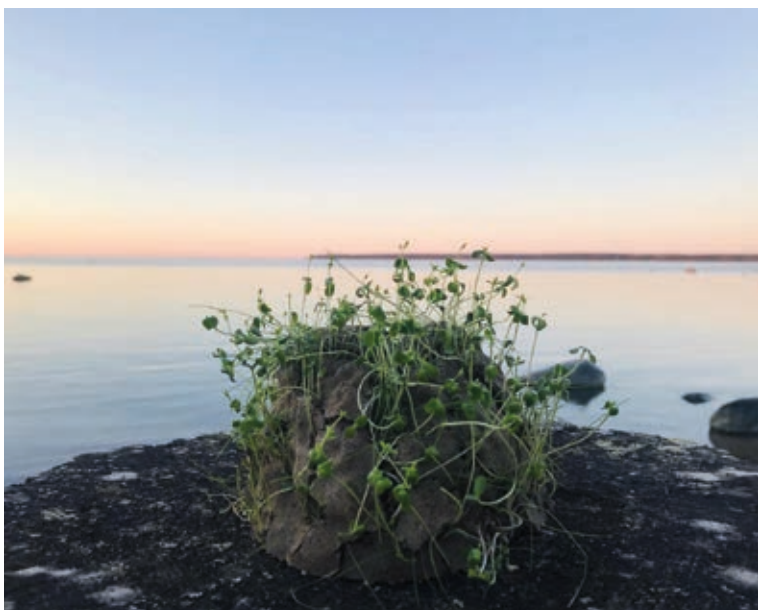
SZABÓ CSEKE MÓZES: *Fityisz*, 2020, polisztirol, fehér festék, 314×100×100 cm

ábrázolás közötti térben bontakozik ki Martinecz Márk rajzokból és akvarellekből álló diplomasorozata. A hétköznapi élet szakralitásával foglalkozó művész naplószerű közvetlenséggel rögzíti környezetét. Az alapvető gesztusokra redukált művészeti megnyilatkozások jelzik az alkotói tevékenység alapját jelentő – sajátos tapasztalatok szűrőjén keresztül értelmezett – külvilágra szegeződő figyelem összetettségét.

Magyar Képzőművészeti Egyetem Intermédiá Tanszék

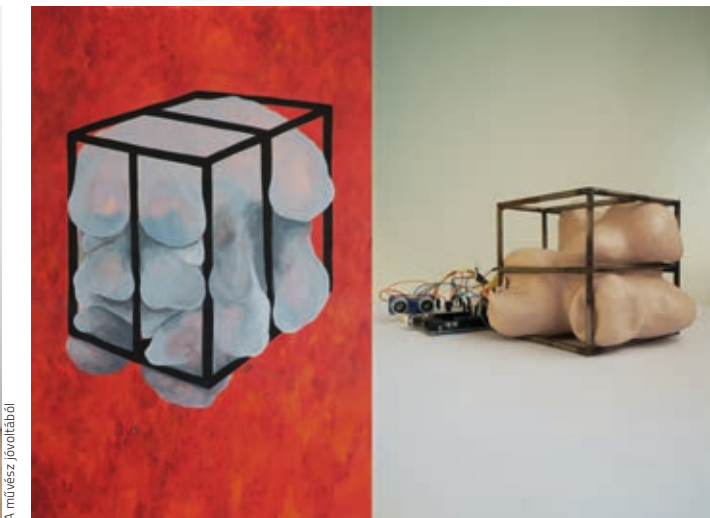
Az intermédiá a társadalmi, materiális, szimbolikus, politikai, elméleti rendszerek és feltételek között cikázó gondolatok lekövetésének gyakorlata. A következőkben felvázolt művek kiindulópontját egyfajta konceptuális nyersanyag képezi, aminek „mintázása” révén a jelentés dimenziói elválnak korábbi hordozóiktól és új életet kezdenek. Az alkotások keletkezését nemcsak azért próbáljuk feltárni, hogy az alkotói döntések mágikus alapját felfedezzük, hanem azért, hogy a levezetést elemezve saját konceptuális sémáinkat és fogalmaink zárt jellegét felülvizsgáljuk.

Monhor Viktória *Fiktív, nem fiktív* című installációja egy elképzelt diplomavédést és saját diplomázásához kapcsolódó, valós adminisztratív hercehurcáját mutatja be, mely 2019-ben szükségessé tette a művész diplomázásának elhalasztását. Az installáció fölött, a plafonon olvasható Erdély Miklós-idézet – „a művészet eredetileg a rossz, kártékony erők elleni mágikus harc eszköze volt” – kontextualizálja a különböző elemeket, többek között egy újságpapírból rétegelt torta enigmatikus jelenségét. Ahogy a diplomamunka a fikció szintjeit egymásra applikálja, saját, zavarbaejtően komplex szerkezetére is felhívja a figyelmet. Szűcs Anda *Egy*

A művész jóvoltából

JILA SVICEVIC: *Tudatmező*, 2020, komposzt, vadvirágmagok, 21×15×9 cm

MONHOR VIKTÓRIA: *Fiktív, nem fiktív*, 2018–2020, Lipcse–Budapest, az installáció néhány eleme az üres Barcsay Teremben, idézet: Erdély Miklós

JANCA LILI: *Pacamorf*, 2017, akril, papír, 150×100 cm,
JANCA LILI: *Pacamorf* (első prototípus), 2020, környezetére érzékeny objekt, öntött szilikon, vas, elektronika, Arduino, 20×20×20 cm

napra való című, tágasabb társadalmi gyakorlatokat integráló művészeti programjában a kiadagolt és hazavihető élelmiszer-alapanyagokról és -hozzávalókról a befogadó dönti el, hogy műtárggyá vagy étellé váljanak. A receptekben nyilvánossá tett művészeti és gasztronómiai titkokon keresztül Szűcs befolyásolja a lehetséges reakciókat, miközben saját szerzői státuszát vonja vissza.

Janca Lili Rebeka *Pacamorf* névre keresztelt, 3D-animáció, barkácsrobotika és hosszúságú kísérletezés által létre érkező entitása az otthon berendezett laboratóriumban mocorogni kezd. A projekt pár évvel ezelőtt a művész álomképének megfestésével kezdődött, majd odáig fokozódott, hogy komplex interdiszciplináris kutatómunkát alapozott arra, hogy a rácsban olvadozó, kövéren tekergő alak tapintható valósággá váljon. A hangra érzékeny struktúra fejlesztése során egyfajta művészeti tárgy és háziállat közötti létforma keletkezett. Svcevic Jila *Tudatmező* című, agy formájúra mintázott diplomamunkájában a művész egyetemi jegyzeteit komposztálta, hogy vadvirágok éltető közegévé tegye. A véletlenszerűen a tudatba karcoló, tollal rögzített gondolatfoszlányok egy rendszerszintű metamorfózis kiindulópontjává válnak.

Katona Norbert *Cogitatio* című szimulációjában a virtuálisan lemodellezett Barcsay Teremben keringünk. Egy válaszfal mögül hangok szűrődnek ki: a különböző nyelveken ismételt bibliai részlet arra vonatkozik, hogy Isten az embert saját

képmására teremtette. A hangok forrásához közeledve egy perspektíva törvényeit átíró felületet látunk, amelyben tükörképünk azonos méretű marad, bárhová is lépünk. Az emelkedett hangulatú térben a látszatok relativizálódnak, és a körülmények ellenére is változatlan, belső lényegünkről kezdünk gondolkodni.

Gyapjas Anna munkájában is megjelenik a virtuális tér, azonban nem az identitás önmagával találkozásának helyszínékként, hanem egy tágasabb szociális tükröt felmutatva. A tableteken látható, digitális nappalibelsőben szereplő tárgyakba kódolva ismerjük fel a különböző társadalmi rétegeket. A fizikai térben megvalósuló installáció esetében egy elektromos kábelekből szőtt faliszőnyegre hasonlító szerkezet tartaná a tableteket, utalva a digitalitás és szövés közös origójára. Péter Fanni *Kilépési kísérlet a megrekedésből* című installáció-terve egy társadalmi szituációt felvázoló egyéni léthelyzetet mutat be a művész álmokban is visszatérő traumáinak feldolgozásán keresztül. Az acél-sodronnyal belógatott betonobjekt egy lépcsőház jellegét ölténé magára, ami az installáció alá és fölé helyezett tükrökön keresztül a végtelenbe futna, kimerevítve a lépcsőn való felkapaszkodás vagy leereszkedés rutinos mozdulatsorát.

Az önreflektív alkotások sora a művészet és identitás hagyományos kapcsolódási pontjain túlmutató összefüggésekre világít rá.

Pécsi Tudományegyetem Festészet Tanszék

➤ A rend egységei

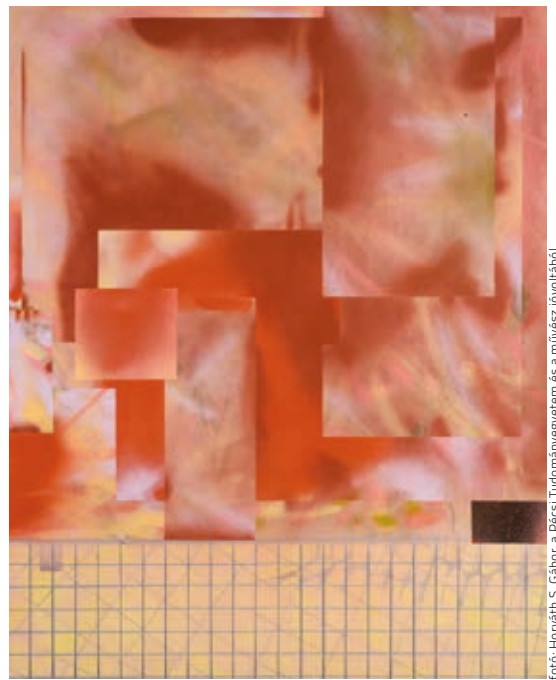
Csatlós Kitti Asztrid *Black Box Structure* című sorozatában a különböző festészeti nyelvezetek – fújt gesztusok, layerekbe rendeződő téglalapok és rácsszerkezetek – váltakoznak. A festészeti technikák tārházát tovább bővíti Csatlós legutóbbi, diploma óta készült alkotásaiban a batikolt anyagok újrafelhasználása, a varrott mintázatok is megjelennek, jelezve a folyamatos kísérletezés igényét. Király Eszter *Gyakorlat* című szűkszavú műve egy

radikálisan lecsupaszított képszervező elvre épül, a milliméterpapírszerűen felosztott négyzetrácsra. A művész alkotói módszerét a monotóniaturés immerzív, tudatfelszabadító élménye határozza meg. Ugyanez az elv egy konkrétabb értelmezési mezőbe kerül Hegedűs Ádám kék színre hangolt városárálásában, ahol a moduláris építészeti egységek biztosítják a képek szerkezeti alapját. A festményeken a tervrajzszerűen éles vonalháló ütközik a laza festői megmozdulások véletlenszerűségével.

fotó: Horváth S. Gábor, a Pécsi Tudományegyetem és a művész jövőtábor

HEGEDŰS ÁDÁM: *Városi csend*, 2020, akril, vászon, 100×150 cm, a négy darabból álló sorozat része

fotó: Horváth S. Gábor, a Pécsi Tudományegyetem és a művész jövőtábor

CSATLÓS KITTI ASZTRID: *Black Box Structure 1.2*, 2020, vegyes technika, vászon, 150×120 cm

fotó: Horváth S. Gábor, a Pécsi Tudományegyetem és a művész jövőtábor

CSORBA RÉKA: *Álom*, 2020, olaj, vászon, 75×120 cm

Szeredi Tamara sötétén és vészjóslón csillogó olaj-vászon munkája egy komplex installáció része. A festmény előtt a földön nyolc petricsészében olajfestékek található, laboratóriumi körülményeket idézve. A sötét vászon felületén egy transzparens muszlin drapéria helyezkedik el, az előtérbe emelve a két anyag közötti homályos zónát.

➤ **A főszereplő alakváltozásai**

Laskai Tibor személyes életképein emberi arcok tűnnek el az emlékezés vakfoltjaiban. Számos felület mintás textillé minősül a könnyed, lazúros festészeti beszédmódban. A vidéki életet ábrázoló kompozíciókat áthatja a nosztalgia túlexponáltsága. A figurális festészet képviselői körében idén a portré is fontos szerepet töltött be. Grell Boglárka fragmentumokra esett arcai egy sötét alap előtt jelennek meg. A különböző színű szűrőkön átfénylő részletek egyfajta klasszicizáló jelleggel utalnak a mai kor szépségesszményének porcelános törékenységre. Péntek Nóra lazán megoldott, nagyvonalú festményei frontális portrék, melyeknek játékos

A művész jövőtábor

GRELL BOGLÁRKA: *Fél portré #1*, 2020, olaj, vászon, 90×85 cm

dekorativitása mintha az ábrázolt személy jelleméhez kapcsolódna. Tumpek Dóra kompozícióiban képletszerű arcok jelennek meg. A festmények az arcot maszkként mutatják fel, így a figyelem a felhordott anyag földszerű minőségére kerül.

➤ **Két figura között a csend**

Molnos Noémi egyik diplomafestményén beszélgető alakok jelennek meg. A zsánerkép hagyományát folytató kompozíció fókuszába a szereplők közötti interakció kerül. A festmény tónusgazdag felületét a laposecset szögletes mozdulatai határozzák meg. Szabó Réka festményeinek alakjai a Francis Bacon-i hagyományt idéző véglények, akiknek arca diszsonáns módon a valóság arányait őrzi. Vörös és kék képei a színharmónia ellenére

Fotó: Horváth S. Gábor, a Pécsi Tudományegyetem és a művész jövőtábor

Fotó: Horváth S. Gábor, a Pécsi Tudományegyetem és a művész jövőtábor

A művész jövőtábor

MAROSI ANNA: *Velencei-tavi szigetvilág, 2020,* olaj, farost, 120×80 cm

LASKAI TIBOR: *A kút, 2020,* olaj, porpasztell, vászon, 200×145 cm

SZEREDI TAMARA: *Transzparencia, 2020,* vegyes technika, olaj, vászon, petricsészék, 200×160 cm

horrorisztikus, kizökkentő hatást keltenek. Molnár Boglárka miniatűr emberi alakokat ábrázol kongó, üres terekben. A botorkáló figurák banális viszonyrendszerében nem jönnek létre elbeszélhető történetek, marad a mindennapok rendezetlensége. Elporoszkálnak saját létük mellett.

Marosi Anna és Csorba Réka diplomamunkái mintha egy véletlenül alakult, közös nyaralást dokumentálnának, amely valahol az álmok szférájában zajlott. Marosi festményein egy

mediterrán táj idilli forrósága és a víz absztrakciója tartja sakkban az önfeledt szereplőket. Csorba Réka festészete is fikció és valóság között mozog. Egyik diplomamunkájában Henri Rousseau *Az álom* (1910) című képének parafrázisát látjuk. A hűvös fényekben fürdőző, erdei környezetben fekvő bikinis figura enyhe melankóliája feloldódik a környezetben. Csorba többi festményén is találhatunk művészettörténeti hivatkozásokat Hokusaitól Matisse-ig, az asszociációk körét időben és térben kitágítva.

Pécsi Tudományegyetem Szobrászat Tanszék

Brutóczi Csaba *Anyá nélkül született madár* című diplomamunkája egy komplex mechanikai szerkezet, mely a kinetikus struktúra folyékony áramlása révén és egy finoman felvázolt sziluett segítségével idézi meg egy madár szárnyának mozgását. A damilmátrix által megjelenített

szárnycsapásokat fémkarikák teszik láthatóvá. A mű kiindulópontja Francis Picabia *Anyá nélkül született lány* (1916–1917) című kompozíciója, valamint a Duchamp és Picabia által mitikus léptékűvé kiterjesztett gépesztétika toposza, mely a jelenkori kiberteóriákon keresztül nyeri el aktualitását.

KINCSES ELŐD: *Transzmutáció V., 2016,* tölgyfa, mészkő, 12×9×10 cm

Fotó: Horváth S. Gábor, a Pécsi Tudományegyetem és a művész jövőtábor

Getto József +,- 2020 című diplomamunkája a saját tengelyük körül térbe csavarodó plasztikai művekből áll. Az egyik oldalon az architektonikus, négyzetárcsós struktúra dinamikus fény-árnyék hatásokkal modellálja a mű térbeliségét, míg a művek ellenoldalának simára csiszolt felülete felmutatja a megmunkált faanyag organikuságát.

Kincses Előd Gyula *Transzmutáció V.* című alkotásában hagyományos és fogászati fűrőfejekkel mintázott meg egy korhadt fakockát mészkőből.

Ami a faanyag öregedésekor különböző természetes folyamatok által következett be, az a megmunkált kő esetében egy pszeudorealisztikus idegenséget vezet be a mű értelmezési tartományába. Az egymás mellett installált eredeti és másolat a mechanikusan létrehozott minőség kiszámítottságát szembehelyezi az organikus alakulás kiismerhetetlenségével.

foto: Brutóczki Csaba

BRUTÓCZKI CSABA: *Anyá nélkül született madár,* 2019, fém, fa, damil, 200×100×150 cm

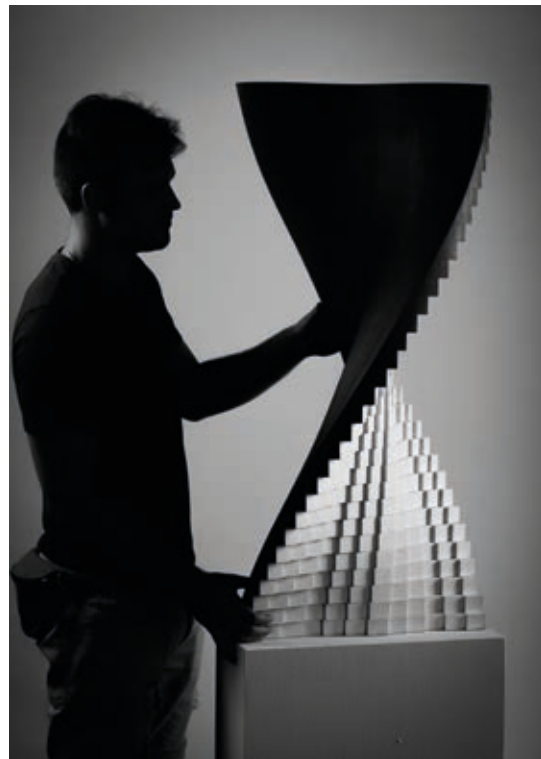

foto: Horváth S. Gábor, a Pécsi Tudományegyetem és a művész jövőtábor

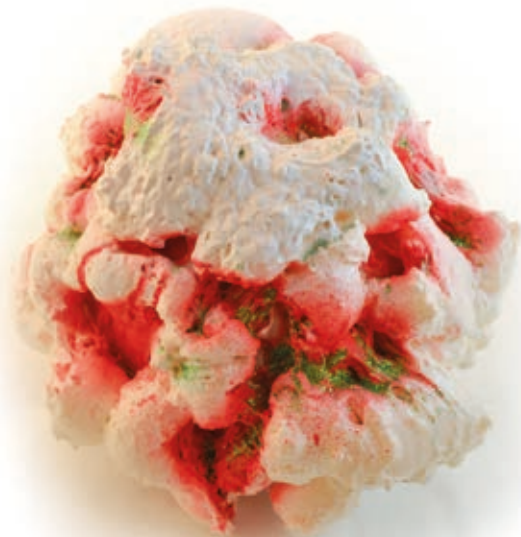
GETTO JÓZSEF: +,- 2020, 2020, fekete diófa, 90×50×50 cm

Eszterházy Károly Egyetem Képzőművészeti Tanszék

Az egri rajztanárképzés az elmúlt évek során jelentősen átalakult, és a művészetközvetítés további jelenléte mellett a művészképzés szerepét is kiemelik. A következőkben a képzés BA – mely képzésben festészet és természetművészet specializációk közül választhatnak a hallgatók – néhány idej diplomamunkáját mutatom be. A végzős festő évfolyam oktatója dr. Horváth Dániel festőművész, egyetemi adjunktus, a természetművészet specializáció vezetője dr. habil. Erőss István DLA képzőművész, egyetemi tanár voltak.

Az egri diplomázók esetében is meghatározónak tűnik a figurális és az absztrakció kitartó dichotómiája, vagyis inkább e kettő folyamatos egymásbacsúszása. Az absztrakt vállalások figurális implikációira legalább akkora hangsúly kerül, mint a figurális képek absztrakt minőségeire. Egyértelműen meghatározza az itt végző művészek gondolkodását a sorozatban való tervezés és a variációk feltérképezésének szándéka. A feldolgozott témák szempontjából egyéni utak rajzolódni ki.

Dóka Dorottya ókori szobrokat idéző aktábrázolásait a vászon határai fragmentálják. A kis tónuskülönbségekkel történő testábrázolás a magasztos téma ellenére a személyesség auráját hordozza. Horváth Rita *Alagsor* című sorozatában a felismerhetőség határán rekedt tárgyejegyeteket pillantunk meg. A fenyegető sötét közeg, amelyben megjelennek a bútorok, csomagolóanyagok és egyéb tárgyak, egyfajta paranoid hangulatot kölcsönöz a festményeknek. Kőkényne Nemoda Enikő portréfestményeket készített, melynek sziluettjeit ragasztószalag csíkokkal körvonalazta, a folyamat kiemelése mellett talán a járványügyi helyzet miatt félbeszakadt történésekre is utalva. Spinochi Csilla *Freaks* című sorozatában különböző anyagokból összetapadó, viszolygást keltő tárgyakumulációk jelennek meg. A csillámporból, purhabból, gipszből, harisnyából és egyéb váratlan elemekből összerendeződő objekték szörnyszerű asszociációkat keltenek. Szakácsi Zsanett *Kitörés* című sorozatában a monokróm vásznakat burjánzó

Az EKE Vizuális Művészeti Intézet és a művész jóvoltából

SPINOCHI CSILLA: *Cabbage Freak*, 2020, purhab, harisnya, gipsz, festékszóró, csillámpor, 35×20×20 cm

robbanások írják felül, ütköztetve az organikus alakuló formavilágot a háttér letisztultságával. Vigh Krisztina *Csúszda-variációk* című sorozatában a geometrikus absztrakció formakészlete a víziparkok csúszdagirlandjaival kerül átfedésbe. A villámsebességű zuhanás emlékei humoros módon töltik meg tartalommal a mértani formákat.

Az országban egyedülálló a képkötés BA specializációjaként akkreditált természetművészet képzés. A külső helyszínen folytatott művészeti tevékenység a jelenlegi időszak tanulságait

Az EKE Vizuális Művészeti Intézet és a művész jóvoltából

VIGH KRISZTINA: *Csúszdavarációk VI.*, 2020, olaj, vászon, 120×100 cm

nézve talán egy élehetőbb alternatívát képes felmutatni, mint a zárt terek és intézmények iránti elköteleződés. A következő néhány diplomamunka segít bepillantást nyerni az itt zajló folyamatokra. Bajzek Zsófia *Egybeolvadás* című fotósorozatában virágszirmokat applikált arcára és karjaira, Bernini Daphné-alakjára emlékeztető módon kötve össze a növényvilágot és az emberi testet. Az efemer élmény dokumentálása során rögzítette azt a természettel való közvetlen kapcsolatot, ami a tanszék egyik fő célkitűzését jelenti. Várdai Johanna szintén az emberi alak és a természet

Az EKE Vizuális Művészeti Intézet és a művész jóvoltából

GERVÁN MERCÉDESZ: *Tükröződés*, 2020, digitális fotó

Az EKE Vizuális Művészeti Intézet és a művész jóvoltából

BAJZEK ZSÓFIA: *Egybeolvadás II.*, 2020, digitális fotó

összefonódásaival foglalkozik: diplomafotóin mintha egy alak növényi elemekkel kiegészített ruhája által saját környezetével egyesülne. Gerván Mercedesz a tükör szimbólumteremtő motívumával hozott létre optikai kollázsokat természetes közegben. A tükörben kiemelkedő tájrészlet és a körülötte

lévő elemek a fényképezőgép optikájában kerülnek véglegesen egymás mellé, elmozdíthatatlanul. A korábbi évek hagyományához híven egy igényesen megtervezett webes platformon idén is megtekinthetők lesznek a végzősök munkái.¹²

Pozitív jövőkép

A diplomázás és pályakezdés témájánál maradvá Bordács Andrea esztéta, műkritikus, az ELTE BDPK Vizuális Művészeti Tanszékének vezetője válaszolt néhány, az idei diplomázás speciális körülményeit érintő kérdésre.

Milyen volt az idei diplomázás, hogyan befolyásolta a járványügyi veszélyhelyzet a diákokat a munkában? Milyen támogatást kaptak az elméleti és gyakorlati felkészülésben?

BA: Idén nálunk is online folyt a képzés, amit a művészeti szakokon sokkal problémásabb kivitelezni. A hallgatóknak nem feltétlenül voltak otthon megfelelő eszközeik és anyagaik a művészeti munkához, illetve az egyéni korrigálást és a

REIBER NIKOLETT: *Bőrbe rejtve*, 2020, virtuális üveg, tus és árnyékfesték

konzultációt is az új feltételek szerint kellett megvalósítanunk. Bár idén egy módosított tantervvel megoldottuk, hosszú távon a művészeti képzés nem online-kompatibilis.

Milyen szerepet tölt be a diplomázáshoz kötődő nyilvánosság a művészek kanonizálásában? Egyáltalán van jelentősége a magyar művészeti színtéren önmagában a diploma megszerzésének?

BA: Mindenképp fontos szerepe van. Egyrészt nagyon sok szakmai dolgot, technikát, főleg szemléletmódot lehet tanulni a képzés során, másrészt a későbbiekben egy csomó pályázatnak, lehetőségnek feltétele az igazolt, azaz diplomához kötött alkotói státusz. Bár a diplomakiállítás fontos állomás, de önmagában nem biztosít láthatóságot a pályakezdők számára. Az egyetemista éveket követő időszakban zajló folyamatos, elszánt munka fogja ezt megteremteni. A diplomázáskor vagy a képzés során megrendezett kiállítások tehát inkább dobantóként működnek: a hallgatóink például

TANAI NIKOLETT: *Göcseji bólogató*, 2020, vegyes technika, 40x60 cm

2006-ban bemutatkoztak Budapesten az akkoriban elsősorban fiatal alkotókkal foglalkozó NextArt Galériában, 2019-ben a Karinthy Szalonban, de Szombathelyen is az egyetemi Zéró Galériában és a Képtárban.

Egészen másképp, de lényegesen kapcsolódik a láthatósághoz az a kérdés is, hogy azok az egyetemek, melyeknek nem tisztán a művészeti képzés a profilja, hogyan jelennek meg a külvilág számára. Azt kell tapasztalunk, hogy ezeknek az intézményeknek a művészeti képzés általában kevésbé szerepel az öndefiníciójában, ami azon túl, hogy rossz az ott tanulóknak és oktatóknak, az egyetem részéről sem észszerű, hiszen a művészeti (és sport) szakok adják a legnagyobb kommunikációs és reklámfelületet az állandóan megrendezésre kerülő nyilvános eseményeken keresztül.

Mennyire nyitott az idei év visszajelzései alapján a művészeti közeg a diplomázókra? Az online kiállítás idén fokozta vagy inkább csökkentette a vidéki és fővárosi egyetemek közötti különbségeket a láthatóság tekintetében?

BA: Bevallom, nem tudom. Bár a megtekintés elvi lehetőségei jobban adottak voltak, de a valódi kérdés, hogy hányan keresik fel a különböző intézmények saját oldalait és közösségi platformjait. Az én figyelmet is biztosan elkerülte néhány virtuális diploma-kiállítás, pedig egy nagyobb cikkhez a közelmúltban végignéztem szinte az összes online múzeumi kiállítást és az alternatív megjelenési formákat is.¹³

Az online kiállítás kurálása során milyen szempontok befolyásolták az anyag prezentációját? Milyen előképekhez nyúltak a kiállítás megtervezése során? Milyennek látod a különböző egyetemek reakcióit a virtuális tér kihívásaira?

BA: Az ELTE szombathelyi kampuszán a Vizuális Művészeti Tanszék végzős hallgatóinak a kiállítás a Szombathelyi Képtárban szokott lenni. Azonban az intézmény jelenleg felújítás alatt áll, így karantén nélkül is más helyet kellett volna keresnünk. Az online kiállításunkat a Képtár terének 3D-s virtuális változatába helyeztük. A kiállítást Salamon Júlia kolléganóm rendezte, a 3D-s dizájn Budai Bálint volt hallgatónk tervezte, aki jelenleg a Kunstuniversität Linzben folytatja mesterképzését. A tapasztalat azt mutatja, hogy egy online kiállítást valójában sokkal nehezebb kivitelezni, mint gondolnánk, és azt látom, hogy nem is mindegyik egyetem készített ilyet. A világ számos nagy múzeumának virtuális tereiben szintén csak 360 fokos körbejárásra van lehetőség, egy-egy műre rázoomolni, azt kinagyítani és a hozzá való információkat elolvasni csak kevés helyen lehet, pedig ez volna az ideális.

Úgy tudom, hogy az egyik kutatási témád jelenleg a külföldi művészeti képzés és a hazai művészeti felsőoktatás összehasonlítása. Milyen különbségek figyelhetők meg a diákok attitűdjében és az intézményi keretrendszer felkészültségét illetően?

BA: Ezt a kutatást egy interjúsorozat keretében végzem, illetve informális beszélgetések során. Amit eddig hallottam, hogy máshol sokkal inkább felnőttként kezelik a diákokat, sokkal több az önálló munka és helykeresés. Bevallom, azt képzeltem, hogy külföldön jobban felkészítik a hallgatókat arra, hogy hogyan vegyenek részt a művészeti intézményrendszerben. Vannak helyek, ahol igen, de én akkor is hiányolom a hazai képzésből, hogy a hallgatókat nem a művészeti életben való működésre nevelik. Az a romantikus elképzelés, hogy a tehetség majd meghozza a sikert, nem igaz. És a „karriert” bizony alakítani kell, ami nem elvtelen nyomulást jelent, hanem tárgyalási képességet galériákkal, gyűjtőkkel, múzeumokkal. Ebben sokat segít például a nemrég megjelent *Művészlét – Kortárs kézikönyv képzőművészeknek* című kiadvány.¹⁴

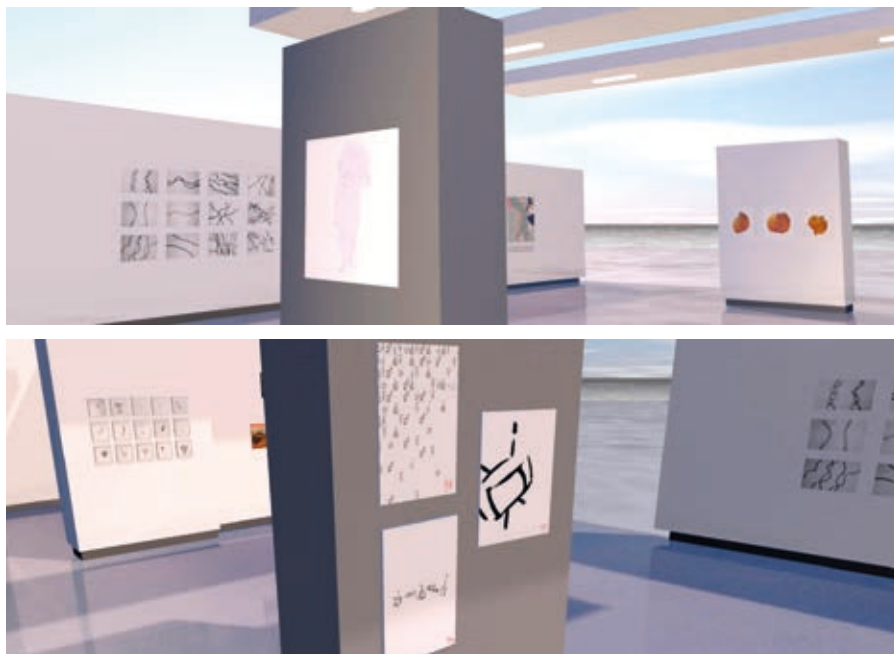
Szerinted milyen attitűdbéli változásokkal lehetne jobban aktivizálni a hazai művészeti közeget, bevonva a kevésbé reprezentált fiatal generációt? Milyen szerepvállalás lenne elvárható a galériás közeg vagy az állami szféra részéről?

BA: Nem gondolom, hogy a fiatal generáció az, amely kevésbé reprezentált jelenleg. Szerencsére a fiatalabbak az önérvényesítésben ügyesebbek is, mint az idősebbek. Evidens, hogy legyen honlapjuk, részt vegyenek nemzetközi rezidenciaprogramokban, és létrejöjjen a galériákkal való együttműködés. A galériáknak limitált a művészkörük, de úgy látom, hogy folyamatosan figyelik a fiatalokat. Ugyanakkor talán több portfólióbemutatóra volna szükség, ahol az olyan alkotók is megmutathatják magukat, akik addig a fókuszon kívül voltak. Ami igazán fontos lenne, hogy jobban figyeljenek a vidéki

művészeti képzésekre, múzeumokra és kiállítóhelyekre, mert igazán izgalmas programok maradtak visszhang nélkül, ami mind az események szereplői, mind a művészeti élet számára hátrányos.

A művészeti közeg meglehetősen amorf képződmény. Mit javasolnál egy pályakezdőnek, hogyan érdemes feltérképezni ezt?

BA: Ez egy hosszú választ igényelne... A hallgatók a tanulmányaik során mindenképpen találkozhatnak a hazai és a nemzetközi művészeti intézményrendszerrel, valamint a főbb művészekkel. A legfontosabb, hogy legyen bennük nyitottság a szakma és folyamatos érdeklődés a művészeti események iránt. Járjanak kiállításokra, kövessék a művészeti eseményeket, s lehetőleg lépjenek be valamilyen művészeti szervezetbe, illetve – főleg vidéken – érdemes volna csoportként fellépniük. De legfőképpen: legyen egy jó portfóliójuk, és már az egyetem alatt kezdjenek el pályázni.

Installációs nézet, *Kilépő*, virtuális diplomakiállítás, 2020, ELTE BDPK

Jegyzetek

- 1 Szabó Noémi: Stílusgyakorlatok, *Új Művészet*, 2008/8, 2.
- 2 Paksi Endre Lehel: Jogositvány leendő munkákhoz, *Új Művészet*, 2008/8, 14.
- 3 Uszkay Tekla: A bezártság vége, *Új Művészet*, 2008/8, 26.
- 4 Tihanyi Lajos: Köztes állapotok, *Új Művészet*, 2009/9, 15.
- 5 Fenyvesi Áron: Magasra tett léc, *Új Művészet*, 2009/9, 18.
- 6 Turbók Orsolya: Első bevetés, *Új Művészet*, 2011/9, 45.
- 7 Lakics Nóra: Vigyázz! Kész! Rajt! *Új Művészet*, 2012/9, 38.
- 8 Muladi Brigitta: Nők, felhők, nem hiú remények, *Új Művészet*, 2017/9, 4.
- 9 Ács Bálint: Nincs jövőkép, nincs lázadás, *Új Művészet*, 2018/9, 7.
- 10 <https://www.youtube.com/watch?v=JrudgyzE00k>
- 11 <https://marthakicsiny.hu/operativtekintet/>
- 12 <http://vmi.uni-eger.hu/diploma/index.php>
- 13 Bordács Andrea: Nyitva éjjel-nappal: Múzeumok és az online tér. *Magyar Narancs*, 2020. 06. 25. <https://magyarnarancs.hu/kepzuoveszet/nyitva-ejjel-nappal-130962>
- 14 Bérczi Linda (szerk.): *Művészlét – Kortárs kézikönyv képzőművészeknek*. Együtt a Művészetért Egyesület, Budapest, 2019.